

PN

Noususuhdanne jatkuu vanhoin eväin

13.9.2018

PTT ennuste

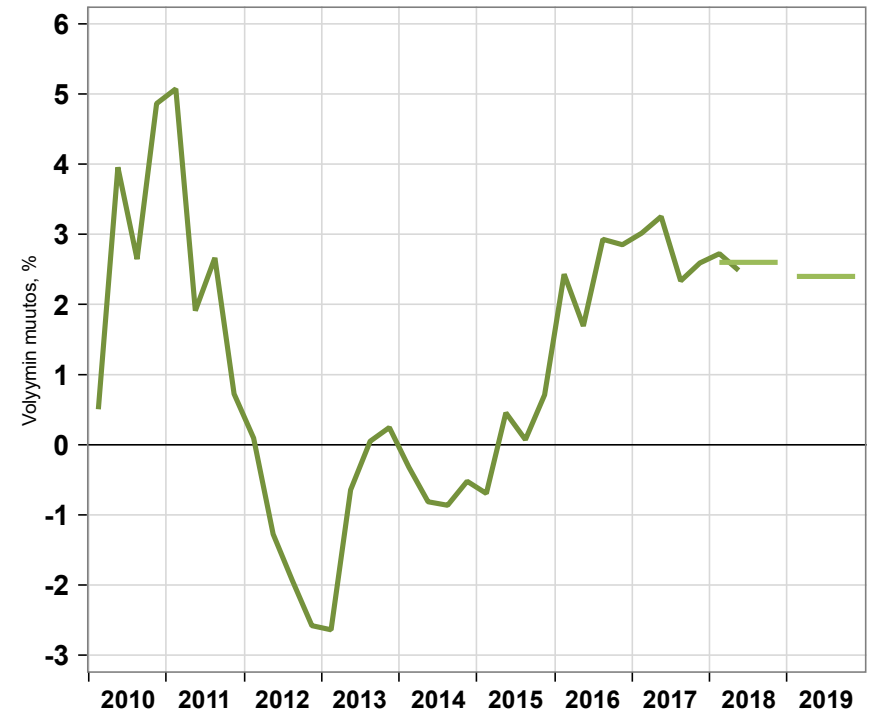
Kansantalous 2018 syksy

Suomen talouden kovin kasvu nähty

- Suomen talouden noususuhdanne jatkuu, vaikka kasvu hidastuukin tänä ja ensi vuonna.
- Viennin kasvu hidastuu viime vuoden huippulukemista.
- Rakentamisessa kapasiteettipula rajoittaa kasvua.
- Kasvanut työllisyys ja palkankorotukset lisäävät kotitalouksien tuloja, mutta kiihtyvä inflaatio syö osan ostovoiman kasvusta.
- Työllisyys kasvaa edelleen ja työttömyyskin laskee reippaammin.

Ennuste	2017	2018e	2019e
BKT	2,8 %	2,6 %	2,4 %

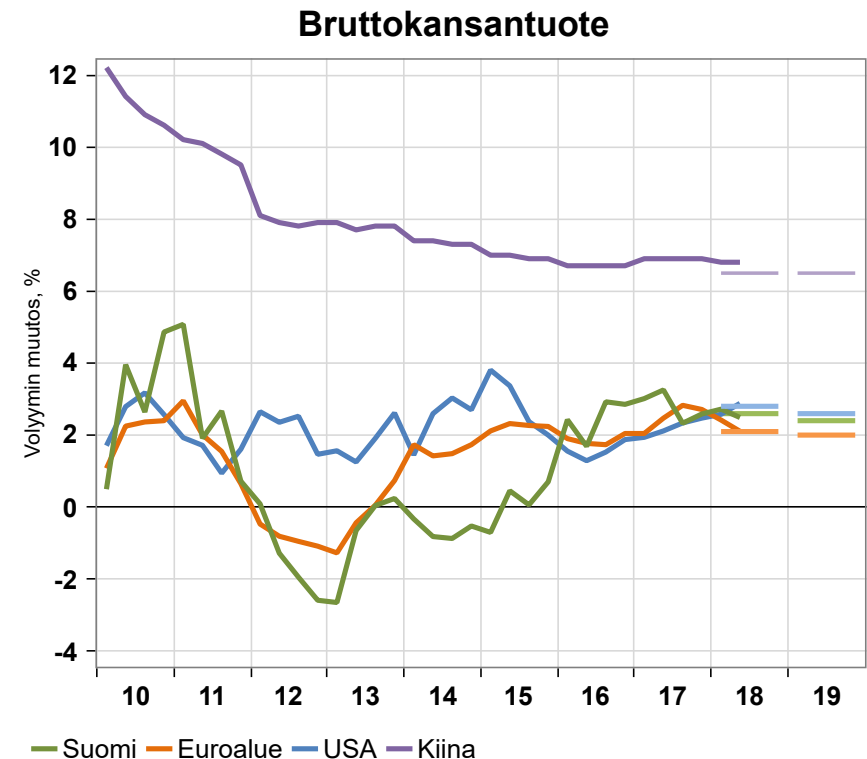
BKT Suomi

Lähde: Tilastokeskus, Macrobond

Maailmantalouden kasvuvauhti hiipuu

- Yhdysvaltoja lukuun ottamatta tuotannon kasvu on hiipunut maailmantaloudessa.
- Hidastuminen alkoi jo ennen maailmantalouden riskien lisääntymistä.
- Yhdysvalloissa talouskasvu jatkuu nopeampana kuin euroalueella myös ensi vuonna.
- Euroalueen talous ei pysty nopeaan kasvuun ilman erittäin otollisia olosuhteita.
- Kauppasodan syveneminen ja sen vaikutusten leviäminen laajemmalle pysäyttäisi talouskasvun.

Lähde: Statistics Finland, Eurostat, BEA, NBS, Macrobond, PTT

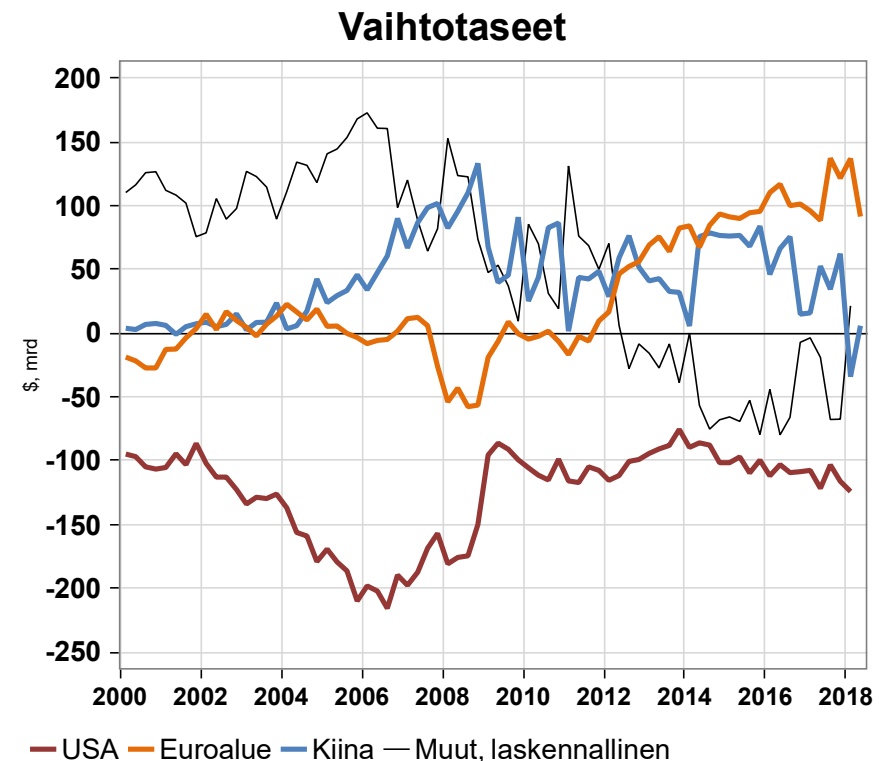
Euroalueen nopea kasvu ei jatku

- Euroalue ei pysty säilyttämään nopeaa kasvuvauhtia.
 - Vaikka kasvu hidastuu, on euroalueen inflaatio nousussa.
 - Työttömyyden laskusta huolimatta yksityisen kulutuksen kasvu on ollut heikkoa.
 - Saksassa kapasiteetin puute rajoittaa kasvua.
- Yhdysvalloissa kasvu on edelleen reipasta mutta velkavetoista.
 - Veronalennukset ja alijäämäinen budjetti lisäävät tuotantoa lyhyellä aikavälillä.
 - Pitkällä aikavälillä alijäämä täytyy tasapainottaa, mikä heikentää kasvumahdollisuuksia.
- Kiinan talouskasvu hiipuu maltillisesti.
 - Kauppasota ei ole vielä aiheuttanut suurta haittaa.
 - Kiinan yrityssektorin velkaantuneisuus voi olla suuri riski talouskasvulle, jos kauppasota syvenee.

Ennuste, BKT	2018e	2019e
Maailma	3,5 %	3,3 %
Euroalue	2,1 %	1,9 %
Kiina	6,5 %	6,5 %
Ruotsi	3,4 %	2,8 %
Suomi	2,6 %	2,4 %
USA	2,8 %	2,6 %
Venäjä	1,6 %	1,5 %

Kauppasota pysäyttäisi kasvun

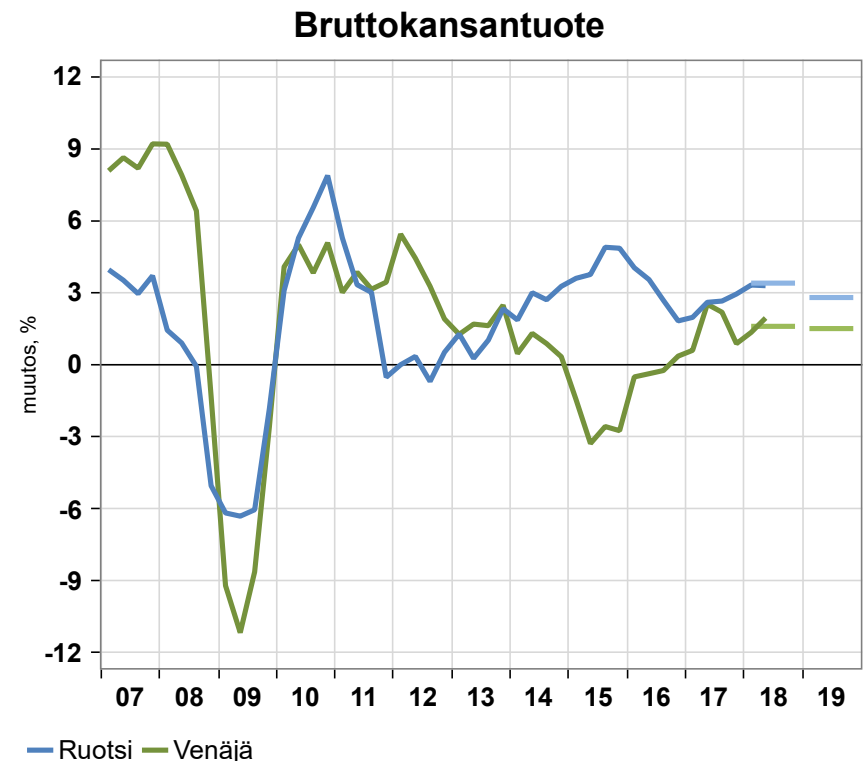
- Yhdysvaltojen ja Kiinan nykyisillä noin 50 miljardin kauppaan vaikuttavilla tulleilla ei ole vielä juuri vaikutusta.
- Uhatuilla korotuksilla 200 miljardiin alkaisi jo olla vaikutuksia.
- 25 prosentin tulli koko Kiinan ja Yhdysvaltojen väliselle kaupalle veisi Yhdysvaltojen bkt:sta noin 1,5 prosenttia.
- Yleinen yli 30 prosentin tullien kauppasota, vähentäisi maailman bkt:ta noin 2-4 prosenttia.
- Lyhyen aikavälin vaikutukset suurempia.
- Kiinan yrityssektorin velkaisuus lisää riskiä.
- Globaalisti euroalue on USA:n vaihtotaseen alijäämän vastapuoli, ei Kiina.

Lähde: SAFE, ECB, BEA, Macrobond

Ruotsissa kasvu kiihtyy tänä vuonna

- Ruotsin talouskasvu on edelleen selvästi parempaa kuin muualla Euroopassa.
 - Yksityisen kulutuksen ja investointien kasvu tukee talouskasvua.
 - Asuntojen hintakehitys on tasaantunut.
 - Myös Ruotsissa talouskasvu hiipuu hieman ensi vuonna.
- Venäjällä talouskasvu pysyy vakaana.
 - Investointien kasvu on edelleen heikkoa.
 - Öljyn hinnan kasvu on tukenut taloutta.
 - Reaalitulojen kehitys on ollut positiivinen, mikä pitää yksityistä kulutusta yllä.

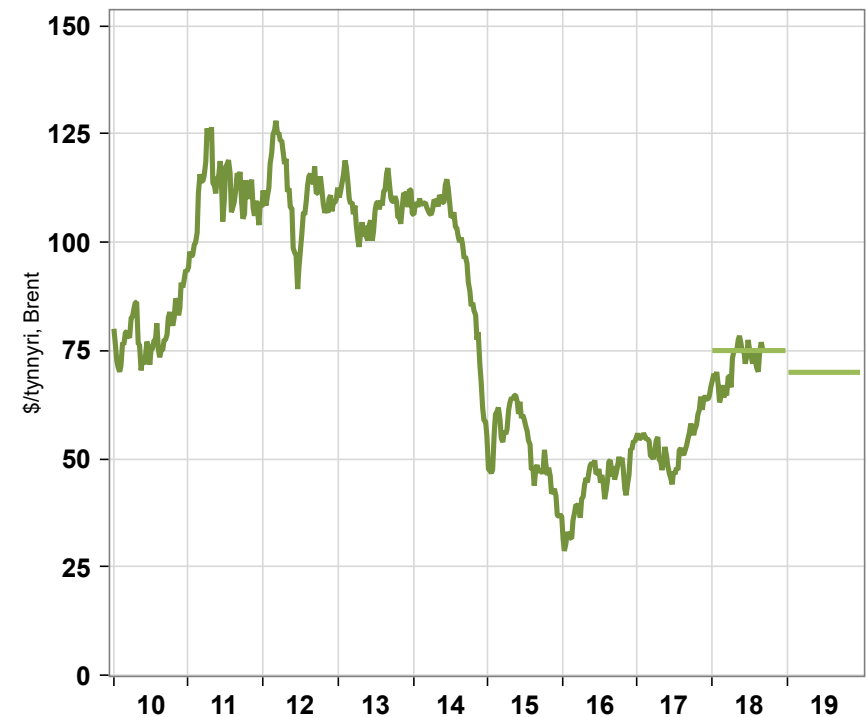
Lähde: Russian Federal State Statistics Service (Rosstat), Statistics Sweden (SCB), Macrobond, PTT

Öljyn hintakehitys taittuu

- Maailmantalouden reipas kasvu on lisännyt öljyn kysyntää, mikä on nostanut hintaa.
- Maailmantalouden kasvuvauhdin pienentyminen ensi vuonna vaikuttaa myös öljyn kysynnän kasvua rajoittavasti.
- Lisäksi hinnan kasvu tuo markkinoille edelleen lisää tarjontaa.
- Ensi vuonna kysynnän kasvun hidastumisen ja tarjonnan lisäyksen ansiosta öljyn hinnan ennustetaan kääntyvän hienoiseen laskuun.

Ennuste	2018e	2019e
Raakaöljy, \$/tynnyri	75	70

Raakaöljy

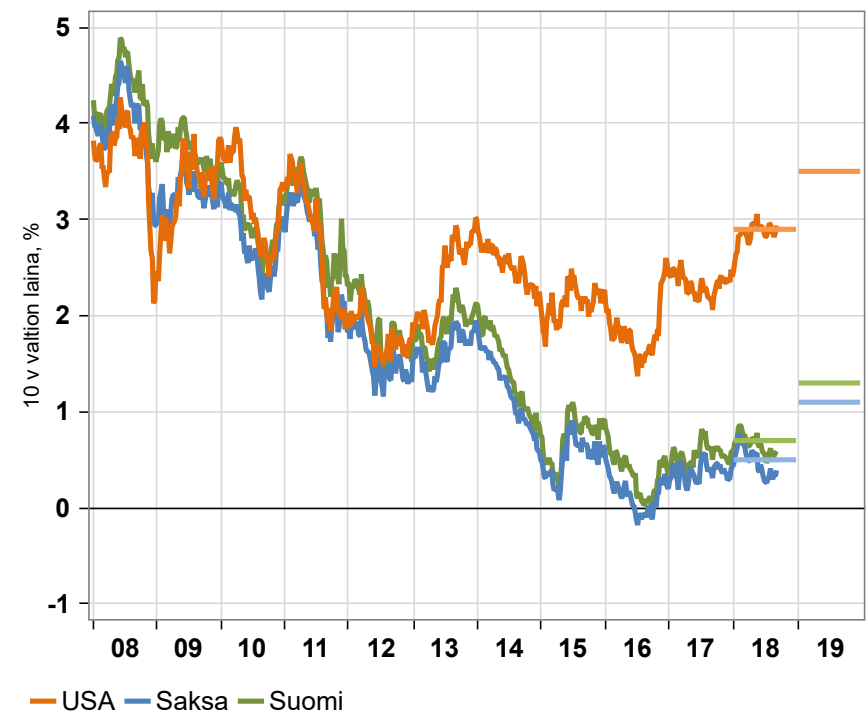
Lähde: Energy Information Administration (EIA), Macrobond, PTT

Myös lyhyet korot nousuun euroalueella

- EKP:n rahapolitiikka on elvyttävää, mutta lyhyet markkinakorot alkavat nousta ennakoiden koronnostoa syksyllä 2019.
- Talouskasvun ja inflaation kiihtymisen myötä pitkät euroalueen valtionlainojen korot nousevat, mutta korkoero Yhdysvaltoihin säilyy suurena.

Ennuste, 10v korko	2018e	2019e
Suomi	0,7 %	1,3 %
Saksa	0,5 %	1,1 %
USA	2,9 %	3,5 %
Euribor 12kk	-0,1 %	0,4 %

Pitkät korot

Lähde: Macrobond Financial AB, Macrobond, PTT

Valuuttakurssissa ei suuria muutoksia

- Euro on heikentynyt suhteessa dollariin tämän vuoden ajan, koska euroalueen kasvuvauhti on hiipunut.
- Euroalueen ja Yhdysvaltojen välinen korkoero selittää valuuttakurssin muutoksia huonosti.
- Euron odotetaan hieman vahvistuvan ensi vuonna, kun Yhdysvallat ovat saavuttaneet suhdannehuippunsa.
- Efektiivinen valuuttakurssi ei ole laskenut vastaavasti, sillä euro on vahvistunut suhteessa kruunuun ja ruplaan.

Ennuste, valuuttakurssi	2018e	2019e
EUR/USD	1,2	1,2

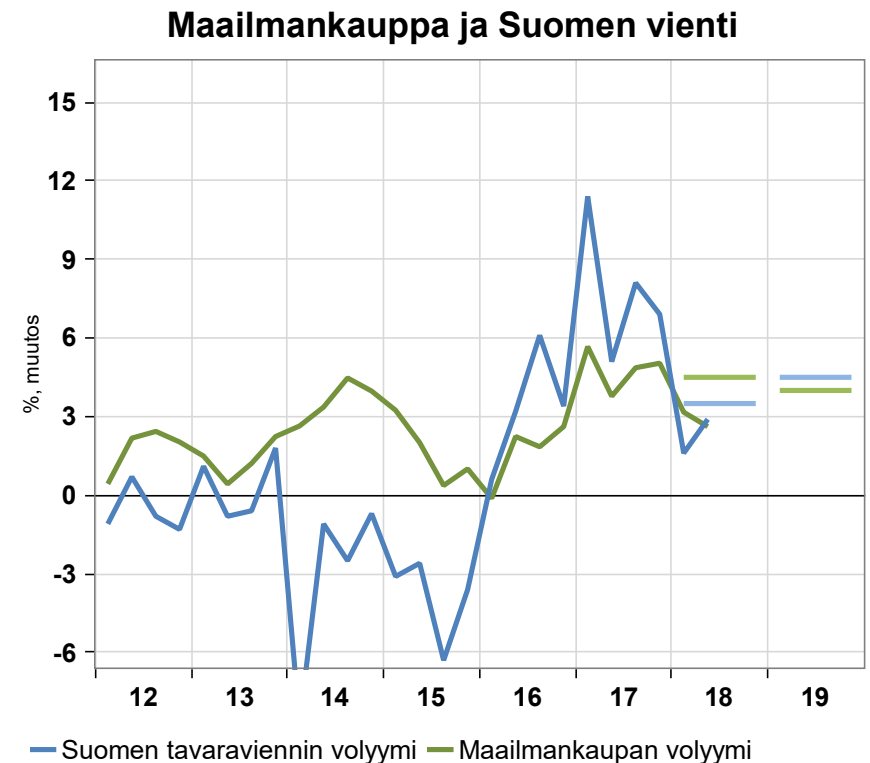
Valuuttakurssi EUR/USD

Lähde: ECB (European Central Bank), Macrobond, PTT

Viennin kasvuvauhti hiipuu

- Suomen tavaraviennin kasvuvauhti hiipuu viime vuoden huippuluvuista samalla, kun maailmantalouden tuontikysynnän kasvu on vähentynyt.
- Myös muualla euroalueella viennin kasvu rauhoittunut.
- Vaikka maailmantalouden kasvuvauhti hidastuu ensi vuonna, pysyy perusvire positiivisena, mikä pitää Suomen vientiä yllä.
- Euro on heikentynyt tämän vuoden ajan, mutta siitä ei odoteta enää lisäapuja vientiin.

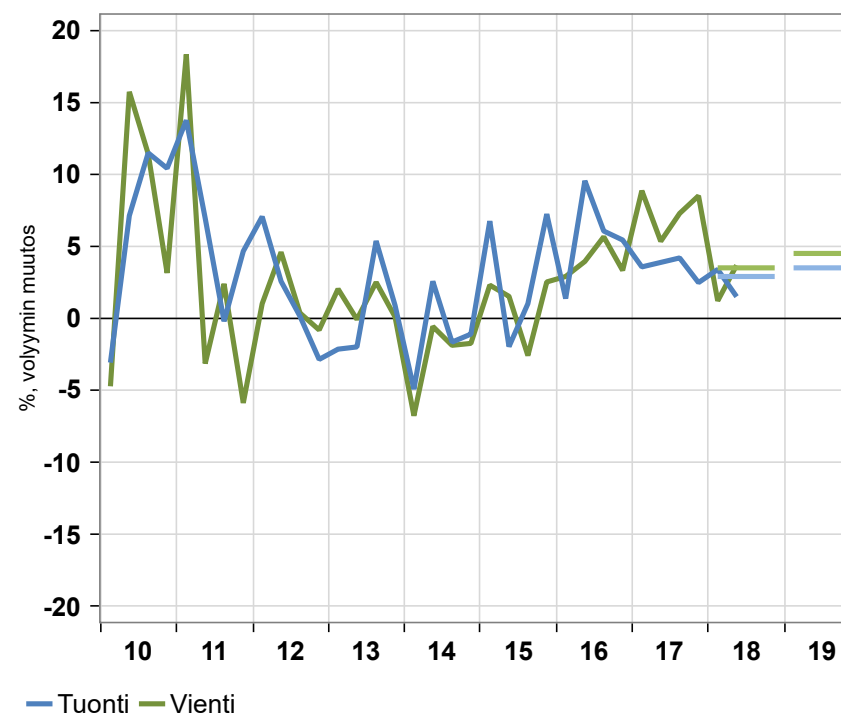
Lähde: CPB, Tilastokeskus, Macrobond, PTT

Vientikapasiteetti täyskäytössä

- Vientikapasiteettia lisäävät investoinnit alkavat olla täysimääräisesti käytössä, joten niistä ei enää tule voimakasta kasvulisäystä vientiin.
- Ensi vuonna viennin kasvu kiihtyy jälleen, kun kyseiseen vuoteen ajoittuu kaksi merkittävää risteilyalusluovutusta.
- Tavaratuonti kasvaa maltillisesti, koska teollisuuden investointien kasvu on heikkoa loppuvuonna.

Ennuste	2018e	2019e
Tuonti	2,5 %	3,5 %
Vienti	3,5 %	4,5 %

Vienti ja tuonti

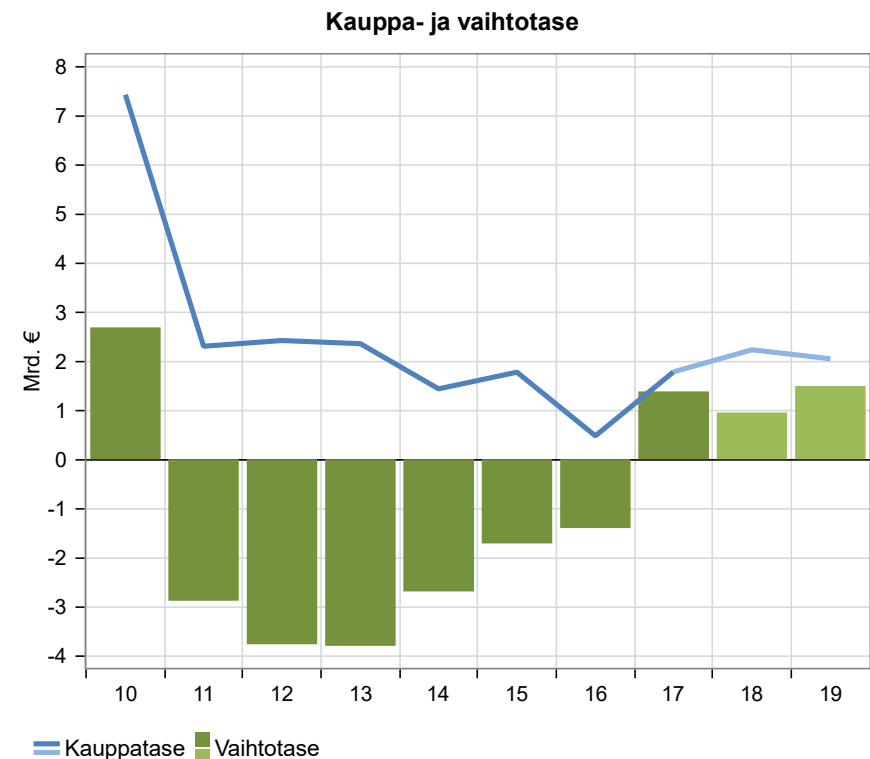

Lähde: Statistics Finland, Macrobond, PTT

Vaihtotase pysyy ylijäämäisenä

- Vaihtotaseen ylijäämä pienenee hieman tänä vuonna, sillä palvelutaseen alijäämän supistuminen pysähtyy.
- Myös tuotannontekijäkorvausten ylijäämä on supistunut alkuvuonna.
- Kauppataseen ylijäämä pysyy melko vakaana sekä tänä että ensi vuonna.
- Palvelutaseen alijäämä supistuu jälleen ensi vuonna.
- Suomen vaihtosuhte hieman heikkenee, sillä tuontihinnat kasvavat enemmän kun vientihinnat.

Ennuste	2018e	2019e
Kauppatase	2,2 mrd €	2,1 mrd €
Vaihtotase	1,0 mrd €	1,5 mrd €

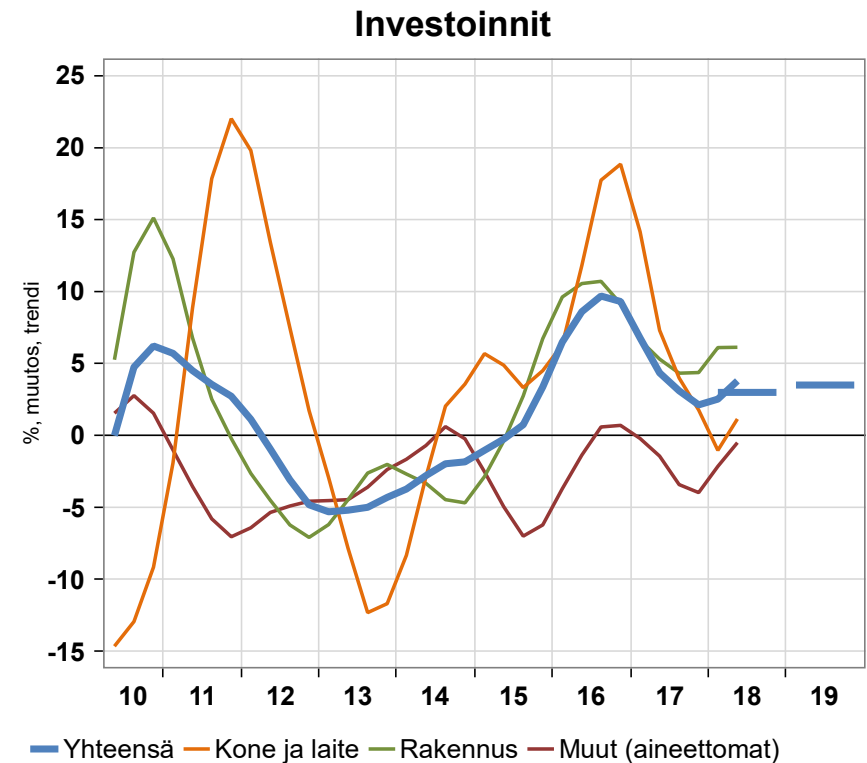

Lähde: Statistics Finland, Macrobond, PTT

Rakentaminen kannattelee investointeja

- Rakennusinvestoinnit pitävät investoinnit kasvussa.
- Kone- ja laiteinvestointien korkein kasvu nähtiin jo vuoden 2016 lopulla.
- Aineettomien investointien lasku on jatkunut jo vuosia.
- Investoinnit kasvavat tänä vuonna aiempaa hitaammin, mutta kasvavat maltillisesti myös ensi vuonna.

Ennuste	2018e	2019e
Investoinnit	3,0 %	3,5 %

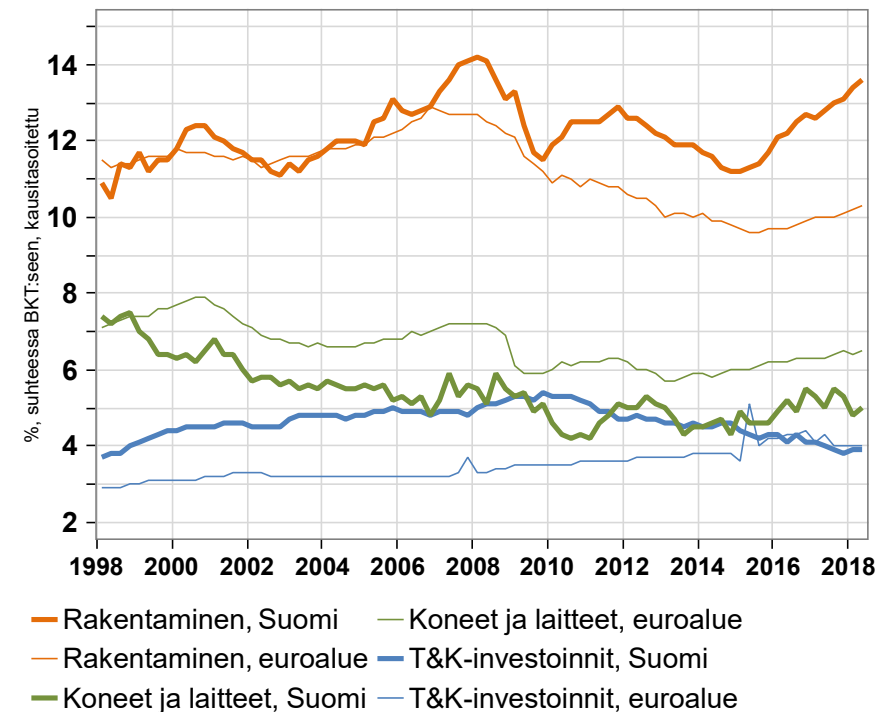

Lähde: Statistics Finland, Macrobond, PTT

Investoinnit painottuneet rakentamiseen

- Rakentamisen taso on Suomessa kansainvälisesti varsin korkea
- Kone- ja laite investointien taso sen sijaan on varsin matala esimerkiksi muihin euroalueen maihin verrattuna.
- Tutkimus- ja kehitysinvestoinnit ovat olleet pitkässä laskussa ja Suomi on vajonnut euroalueen keskikastiin.
- Nykyisellä investointirakenteella työn tuottavuuden kasvattaminen on haastavaa.

Investointiaste

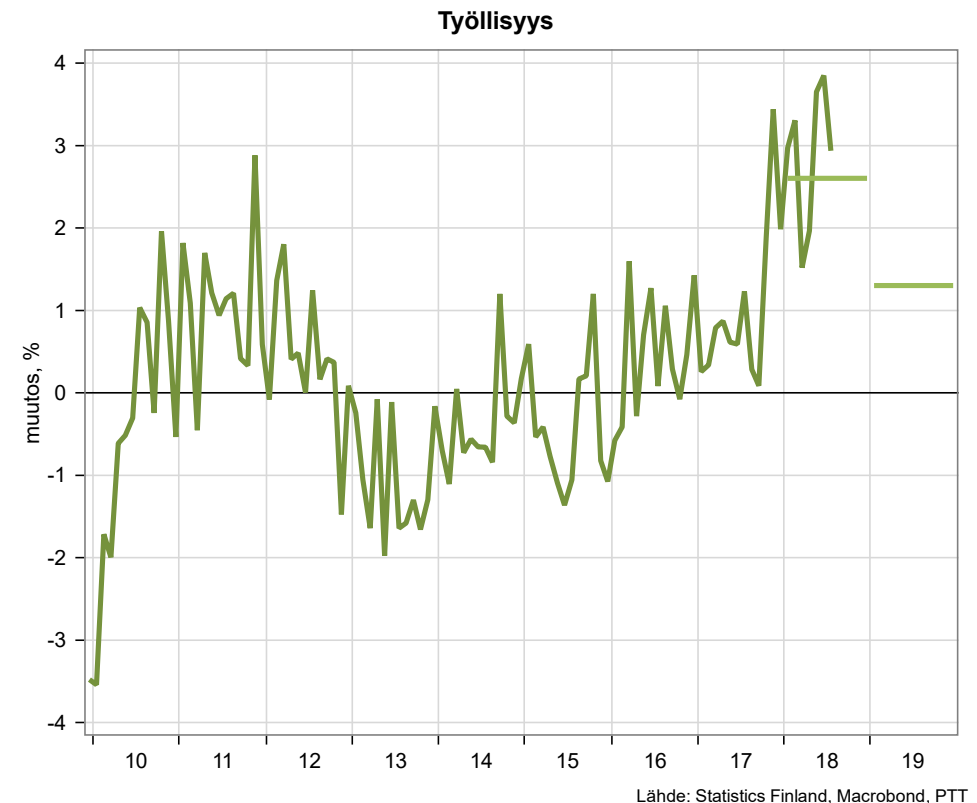

Lähde: Eurostat, Macrobond

Työllisyyden kasvu jatkuu mutta hidastuu

- Talouskasvu pitää yllä työvoiman kysyntää.
- Työllisyys kasvaa tänä vuonna 64 000 ja ensi vuonna 33 000 henkeä.
- Hallituksen työllisyystavoite ylitetään syksyllä.
- Työllisyyden tuotantoa nopeampi kasvu on lyhytaikaista, ja työllisyyden kasvu hidastuu ensi vuonna jonkin verran.
- Alakohtaisista rekrytointiongelmista huolimatta työvoiman kasvava tarjonta ylläpitää hyvää työllisyyskehitystä.

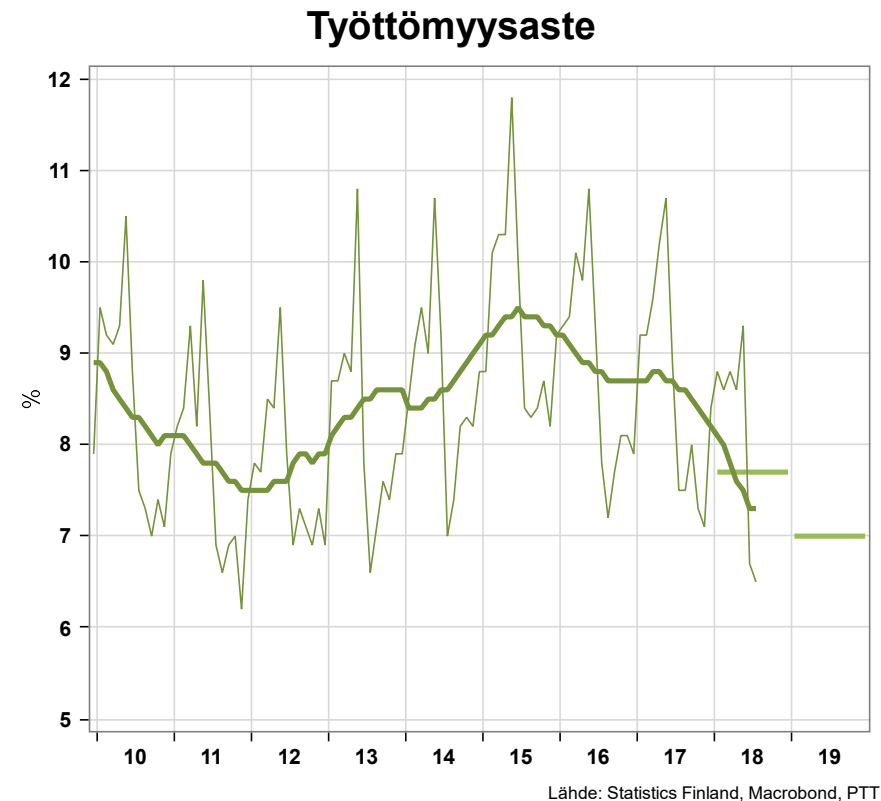
Ennuste	2017	2018e	2019e
Työllisyysaste	69,6 %	71,6 %	72,7 %
Työlliset, milj	2,473	2,537	2,57

Työttömyysaste laskee edelleen

- Työttömyyden lasku on kuluneena vuonna ollut voimakasta. Työllisyys on kasvanut ja virta työvoima ulkopuolelta työmarkkinoille on vähentynyt.
- Kehitystä ovat tukeneet työmarkkinamuutokset, esimerkiksi ansiosidonnaisen työttömyyskorvauksen enimmäiskeston lyhentäminen, työttömien haastattelut ja aktiivimalli.
- Työttömyys on jo rakenteellisen tasonsa tuntumassa. Rakennetyöttömyyden aleneminen edellyttäisi työmarkkinoiden kohtaannon parantamista ja vahvana jatkuvaa talouskasvua.

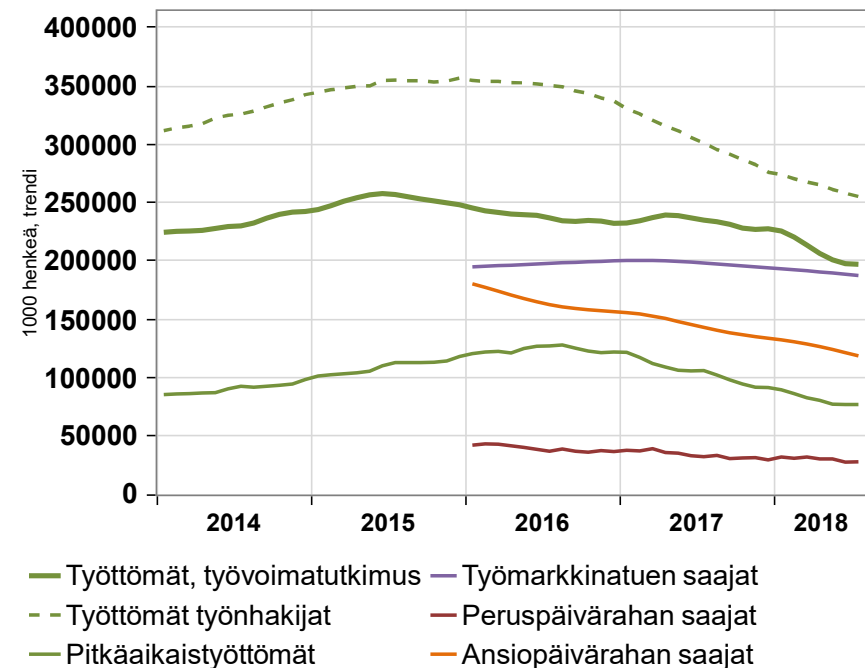
Ennuste	2018e	2019e
Työttömyysaste	7,7 %	7,0 %

Työttömyyden kova ydin sulaa hitaasti

- Viimeaikainen hyvä työllisyyskehitys ja työttömyyden aleneminen on näkynyt lähinnä vain ansio- ja peruspäivärahaa saavien määrässä.
- Työmarkkinatukea saavien määrä kääntyi laskuun vasta vuoden 2017 lopulla ja tämän vuoden heinäkuuhun mennessä saajien määrä oli laskenut kahdeksan prosenttia.
- TEM:n tilastoima pitkäaikaistyöttömyyden lasku onkin suurelta osin johtunut luultavasti tilastojen ”puhdistumisesta”.

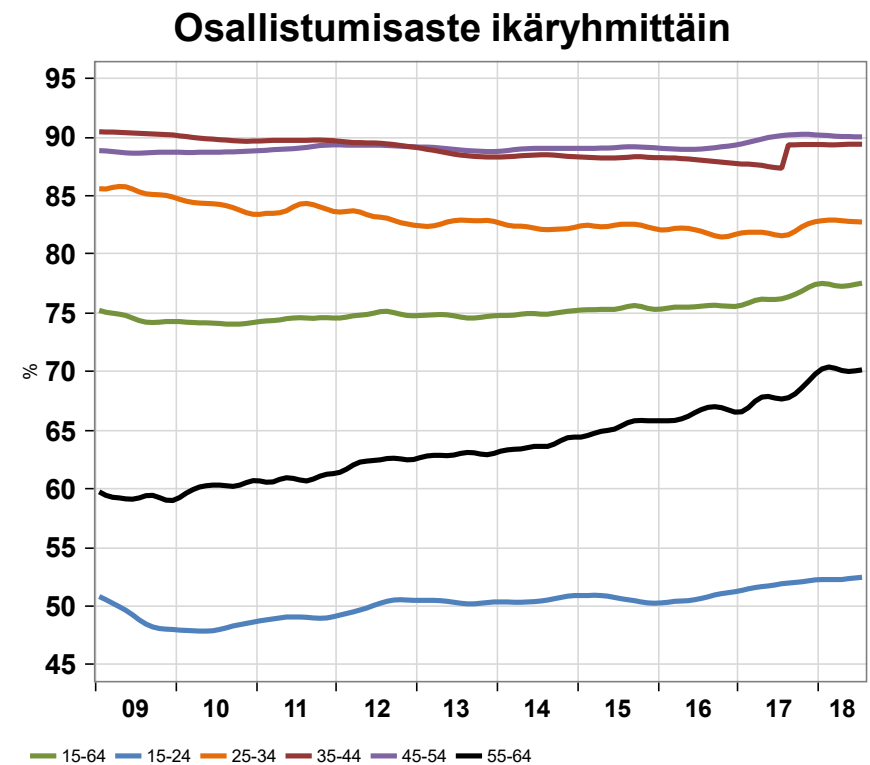
Työttömyysetuuksien saajat ja työttömät työnhakijat

Lähde: TEM, StatFin, Macrobond

Osallistumisasteissa vielä kasvunvaraa

- Työvoiman määrä kasvaa edelleen vahvan kysynnän ja erilaisten aktivointitoimien saattamana.
- Työvoiman kasvunvara alkaa vähitellen pienetä, hidasteeksi muodostuvat yhtäältä työmarkkinoilta poistuvien ikäluokkien suuruus, toisaalta työmarkkinoille tulevien ikäluokkien pienuus.
- Työvoiman ulkopuolisten kohtuullisen suuri määrä ja ikääntyneiden pitempi työskentely pitävät kuitenkin työvoiman tarjonnan vielä kasvussa.

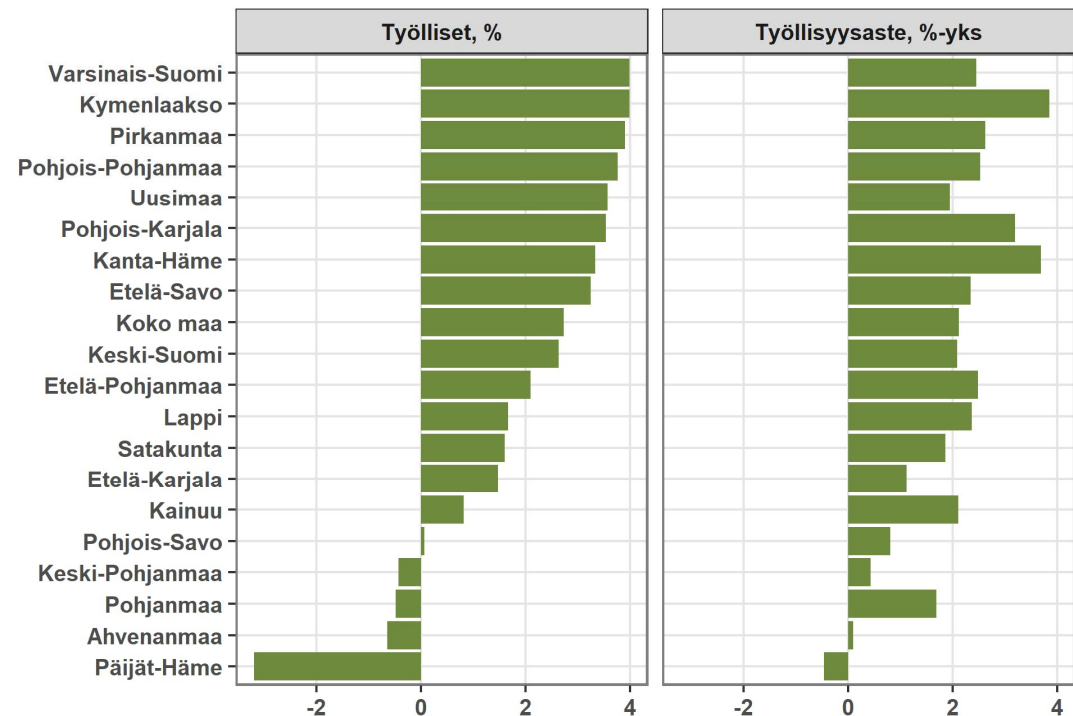

Työllisyysaste kasvussa lähes kaikissa maakunnissa

- Viimeisen kuluneen vuoden aikana työllisyysaste on laskenut ainoastaan Päijät-Hämeessä.
 - Erityisen voimakasta kasvu on ollut Kymenlaaksossa ja Kanta-Hämeessä.
 - Hallituksen työllisyysastetavoitteen on ylittänyt noin puolet maakunnista.
 - Työllisyysaste kasvaa myös alhaisemman työllisyysasteen maakunnissa kuten, Etelä-Karjalassa, Kainuussa ja Pohjois-Karjalassa.
- Työttömyysaste on laskenut niin ikään lähes kaikissa maakunnissa.

Työllisten ja työllisyysasteen muutos 2018 Q2

Neljän viimeisen neljänneksen keskimääräinen muutos

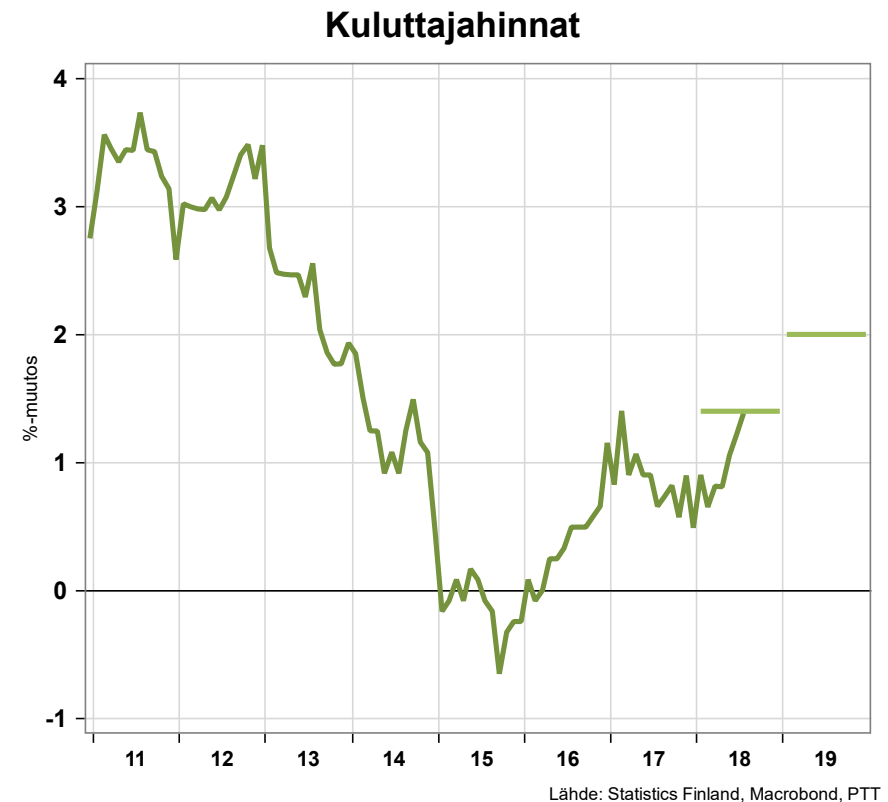

Työlliset, 15-74 ja työllisyysaste 15-64. Lähde: Tilastokeskus, PTT

Kuluttajahinnat nousussa

- Kuluttajahinnat ovat nousseet Suomessa pääasiassa ruuan, asumisen ja energian hintojen vetämänä.
- Hintojen nousua vauhdittavat myös veronkorotukset, joista merkittävämpiä ovat alkoholi- ja tupakkaveron korotukset.
- Pohjainflaatio on heikkoa vielä tänä vuonna, mutta vuonna 2019 hintojen nousu on laaja-alaisempaa.
- Kuluttajahintojen nousu jää tänä vuonna euroalueen inflaatiosta, mutta vauhdittuu nopeammaksi ensi vuonna.

Ennuste	2018e	2019e
Inflaatio	1,4 %	2,0 %

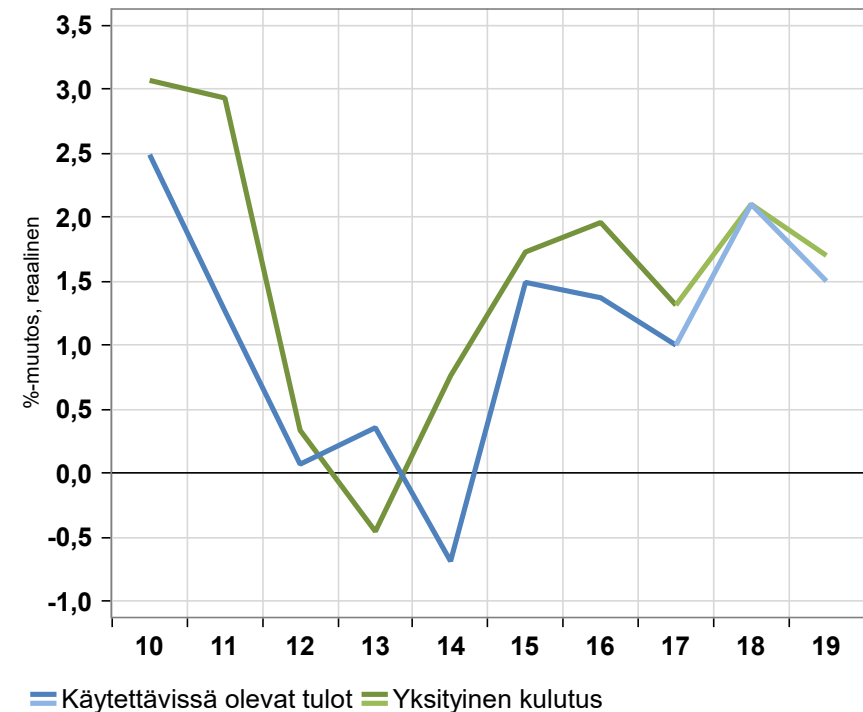

Hintojen nousu syö ostovoimaa

- Työllisyyden kasvun lisäksi kotitalouksien ostovoimaa lisäävät palkankorotukset.
 - Nimellisesti ansiotaso kasvaa selvästi enemmän kuin viime vuosina. 2018: 1,9 % ja 2019 2,5 %.
 - Reaalisesti kasvua on vain noin puoli prosenttia kumpanakin vuonna.
- Ostovoiman kasvua hillitsee tulonsiirtojen väheneminen ja verojen kasvu työllistyvillä.
- Ensi vuonna ostovoiman ja kulutuksen kasvua vähentää maltillisempi työllisyyden kasvu.

Ennuste	2018e	2019e
Käytettävissä olevat tulot	2,1 %	1,5 %
Yksityinen kulutus	2,1 %	1,7 %

Tulot ja kulutus

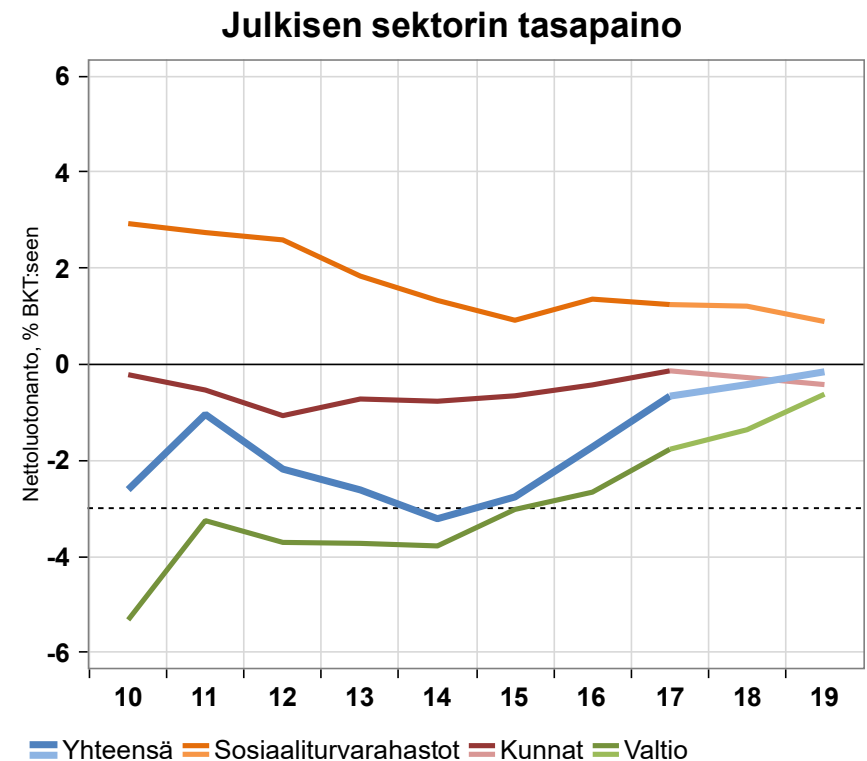

Lähde: Statistics Finland, Macrobond, PTT

Julkinen sektori saavuttaa tasapainon

- Julkisen talouden lyhyen aikavälin tasapaino-ongelma on talouden kasvun ja julkisen talouden leikkausten myötä poistumassa.
- Ensi vuonna julkinen sektori on rahoitusjäämällä mitattuna tasapainossa. Suhdannekorjattuna tavoite on rahoitusjäämälle -0,5 % suhteessa bkt:seen.
- Kunnat lisäävät menoja hyvän taloustilanteen seurauksena.

Ennuste, ali/ylijäämä, % BKT	2018e	2019e
Yhteensä	-0,4 %	0,0 %
Sosiaaliturvarahastot	1,2 %	0,9 %
Kunnat	-0,3 %	-0,4 %
Valtio	-1,4 %	-0,5 %

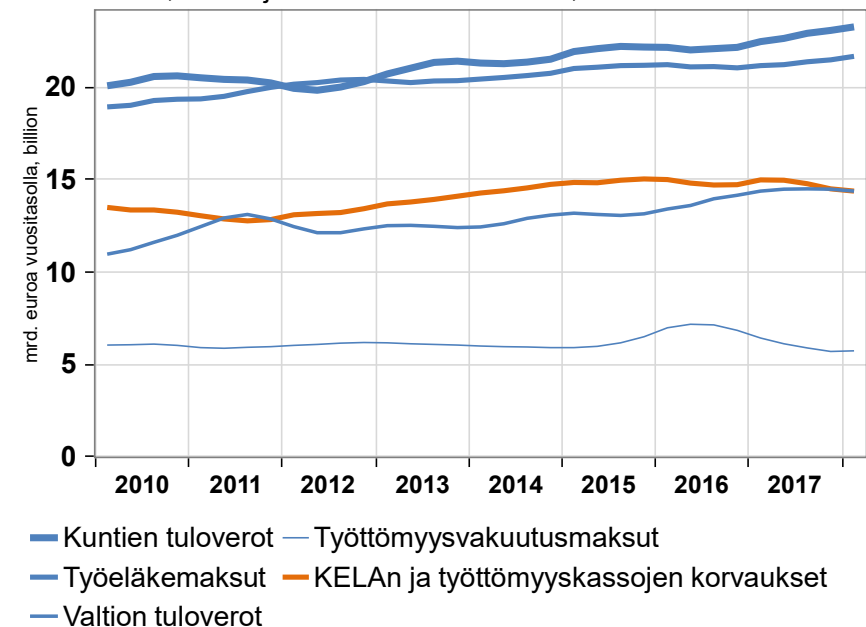

Lähde: Statistics Finland, Macrobond, PTT

Työttömyyden lasku näkyy julkisessa taloudessa

- Työllisyyden kasvun myötä kuntien tuloverot ja työeläkemaksut ovat kasvaneet.
- Valtion tuloveroissa kasvu on vähäisempää, koska valtion verotusta on kevennetty ja työllistyneet eivät maksa välttämättä juurikaan valtion ansiotuloveroa.
- Työttömyysetuusmaksut ovat vähentyneet.
- Mikrosimulointitulosten mukaan työttömän työllistymisen nettovaikutus on henkilökohtaisten verojen, maksujen ja tulonsiirtojen osalta reilut 10 000. Lisäksi tulevat vielä työnantajamaksut, kulutusverot ja dynaamiset vaikutukset.
- Vuosien 2016-2019 130 000 työllisyyden paranemisen vaikutus noin 2 mrd. euroa julkiseen talouteen.

Keskeiset julkisen sektorin erät joihin työllisyyden paranemisella suora vaikutus
reaalinen, kuluttajahintaideksillä deflatoitu, vuoden 2017 rahassa

Velka-asteen lasku jatkuu

- Julkisen sektorin velka suhteessa bkt:seen laskee tänä vuonna vuositasollakin alle 60 prosentin velkarajan.
- Ensi vuonna julkisen sektorin ei tarvitse enää ottaa lisää velkaa.

Ennuste	2018e	2019e
Julkinen velka / BKT	59 %	57 %

Lähde: Statistics Finland, Macrobond, PTT

Keskeiset ennustemuuttujat 2017-2019

	2017 Mrd. euroa	2017 Volyymin muutos, %	2018e	2019e
Bruttokansantuote	223,8	2,8	2,6	2,4
Tuonti, tavarat ja palvelukset	85,4	3,5	2,5	3,5
Vienti, tavarat ja palvelukset	86,3	7,5	3,5	4,5
Kulutus	173,1	0,8	1,9	1,6
yksityinen	121,9	1,3	2,0	1,7
julkinen	51,2	-0,5	1,5	1,2
Investoinnit	49,6	4,0	3,0	3,5
yksityiset	40,4	4,6	3,2	4,1
julkiset	9,1	1,8	2,0	1,0
Varaston muutos ja tilastovirhe, kontribuutio	0,4	-0,1	0,1	0,0
Inflaatio, kuluttajahintaindeksi, %-muutos		0,7	1,4	2,0
Ansiotaso, %-muutos		0,2	1,9	2,5
Työttömyysaste, %		8,6	7,5	7,0
Työllisyysaste, %		69,6	71,6	72,7
Yli/alijäämä, % BKT:seen				
Valtion		-1,8	-1,4	-0,5
Kuntien		-0,1	-0,3	-0,4
Koko julkisen sektorin		-0,7	-0,4	0,0
Vaihtotase, % BKT:seen		0,6	0,4	0,6

e PTT:n ennuste

